

[Αρχική Σελίδα](#) > ... > [Δικαστικές Διαδικασίες](#) > [Βιντεοδιάσκεψη](#) > [Διεξαγωγή Αποδείξεων Με Τηλεδιάσκεψη](#) Portugal

Διεξαγωγή αποδείξεων με τηλεδιάσκεψη

Περιεχόμενο που παρέχεται από

European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

 Πορτογαλία

1 Είναι δυνατή η διεξαγωγή αποδείξεων μέσω βιντεοδιάσκεψης, είτε με τη συμμετοχή δικαστηρίου στο αιτούν κράτος μέλος είτε απευθείας από δικαστήριο του εν λόγω κράτους μέλους; Εάν ναι, ποιες είναι οι σχετικές εθνικές διαδικασίες ή οι νόμοι που εφαρμόζονται;

Σύμφωνα με την πορτογαλική νομοθεσία, ο δικαστής του αιτούντος δικαστηρίου οφείλει να λαμβάνει τις καταθέσεις των προσώπων που εξετάζονται με βιντεοδιάσκεψη απευθείας, χωρίς την παρέμβαση του δικαστή του δικαστηρίου εκτέλεσης. Αυτός ο κανόνας διέπει τις εσωτερικές υποθέσεις στις οποίες γίνεται εξέταση με βιντεοδιάσκεψη. Η ίδια διαδικασία εφαρμόζεται σε διασυνοριακές υποθέσεις στις οποίες το δικαστήριο του αιτούντος κράτους μέλους ζητά τη διεξαγωγή της εξέτασης με βιντεοδιάσκεψη σύμφωνα με το άρθρο 19 του κανονισμού (ΕΚ) 2020/1783, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2020.

Εναλλακτικά, σε διασυνοριακές υποθέσεις, το δικαστήριο του αιτούντος κράτους μέλους μπορεί να ζητήσει τη διεξαγωγή της εξέτασης με βιντεοδιάσκεψη σύμφωνα με τα άρθρα 12 έως 14 του ως άνω κανονισμού.

Οι βασικοί εθνικοί δικονομικοί κανόνες που διέπουν την εξέταση με βιντεοδιάσκεψη πραγματογνωμόνων, μαρτύρων και διαδίκων έχουν ως εξής:

Πραγματογνώμονες

Πραγματογνώμονες από οργανισμούς, εργαστήρια ή επίσημες υπηρεσίες εξετάζονται με τηλεδιάσκεψη στον χώρο εργασίας τους (άρθρο 486 παράγραφος 2 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας).

Μάρτυρες

Οι μάρτυρες που κατοικούν εκτός του δήμου όπου εδρεύει το δικαστήριο ή το δικαιοδοτικό όργανο μπορούν να εξεταστούν μέσω τεχνολογικού εξοπλισμού που επιτρέπει την οπτικοακουστική επικοινωνία σε πραγματικό χρόνο από το δικαστήριο, το δικαιοδοτικό όργανο, τις εγκαταστάσεις του δήμου ή της ενορίας, εφόσον υπάρχει σχετικό πρωτόκολλο, ή άλλου δημόσιου κτηρίου στον τόπο κατοικίας του (άρθρο 502 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας).

Κατά την ημερομηνία της εξέτασης, οι μάρτυρες προσκομίζουν αποδεικτικά στοιχεία για την ταυτότητα τους στον υπάλληλο του δικαστηρίου ή του δικαιοδοτικού οργάνου ή ενώπιον του υπαλλήλου της δημόσιας υπηρεσίας όπου διεξάγονται οι αποδείξεις, κατόπιν τούτου, ωστόσο, η εξέταση διεξάγεται ενώπιον του δικάζοντος δικαστή και των εκπροσώπων των διαδίκων, με τεχνολογικό εξοπλισμό που επιτρέπει την οπτικοακουστική επικοινωνία σε πραγματικό χρόνο, χωρίς ανάγκη παρέμβασης του δικαστή του τόπου στον οποίο δίνεται η κατάθεση.

Με την επιφύλαξη των διατάξεων διεθνών ή ευρωπαϊκών νομικών πράξεων, οι μάρτυρες που διαμένουν στο εξωτερικό εξετάζονται μέσω τεχνολογικού εξοπλισμού που επιτρέπει την οπτικοακουστική επικοινωνία τους σε πραγματικό χρόνο, εφόσον τα απαραίτητα τεχνολογικά μέσα είναι διαθέσιμα στον τόπο διαμονής τους.

Στην περίπτωση υποθέσεων που εκκρεμούν ενώπιον δικαστηρίων ή δικαιοδοτικών οργάνων που εδρεύουν στις μητροπολιτικές περιοχές της Λισαβόνας και του Πόρτο, εάν ο μάρτυρας κατοικεί στην αντίστοιχη μητροπολιτική περιοχή, η εξέταση δεν πραγματοποιείται με τη χρήση τεχνολογικού εξοπλισμού που επιτρέπει την οπτικοακουστική επικοινωνία σε πραγματικό χρόνο.

Ωστόσο, και όταν είναι αδύνατο ή εξαιρετικά δύσκολο για το πρόσωπο που πρέπει να καταθέσει να εμφανιστεί εγκαίρως στο δικαστήριο, ο δικαστής μπορεί να ορίσει, με συμφωνία των διαδίκων, ότι τυχόν διευκρινίσεις που είναι απαραίτητες για την έκδοση ορθής απόφασης επί της υπόθεσης μπορούν να παρασχεθούν τηλεφωνικά ή με άλλα μέσα απευθείας επικοινωνίας μεταξύ του δικαστηρίου και του εν λόγω προσώπου, εφόσον η φύση των περιστατικών προς διερεύνηση ή αποσαφήνιση είναι συμβατή με τη διαδικασία αυτή (άρθρο 520 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας).

Διάδικοι

Οι κανόνες για την κατάθεση με τηλεδιάσκεψη που προβλέπονται στο άρθρο 502 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας τυγχάνουν εφαρμογής για τους διαδίκους που διαμένουν εκτός της περιφέρειας ή, στην περίπτωση των Αυτόνομων Περιοχών, εκτός του οικείου νησιού (άρθρο 456 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας).

2 Υπάρχουν περιορισμοί όσον αφορά τα πρόσωπα που μπορούν να εξεταστούν μέσω βιντεοδιάσκεψης — για παράδειγμα, πρόκειται μόνο για μάρτυρες ή μπορούν να εξεταστούν κατ' αυτόν τον τρόπο και άλλα πρόσωπα, όπως πραγματογνώμονες ή διάδικοι;

Δεν τίθενται συγκεκριμένοι περιορισμοί. Η πορτογαλική νομοθεσία επιτρέπει την ακρόαση μαρτύρων, διαδίκων και πραγματογνώμων με βιντεοδιάσκεψη, όπως ορίζεται από τους κανόνες δικαίου που παρατίθενται ανωτέρω.

3 Ποιοι περιορισμοί, εφόσον υπάρχουν, διέπουν το είδος των αποδεικτικών μέσων που μπορούν να υποβληθούν με βιντεοδιάσκεψη;

Βλέπε απάντηση στην προηγούμενη ερώτηση.

4 Υπάρχουν περιορισμοί σχετικά με τον τόπο όπου πρέπει να εξεταστεί το πρόσωπο μέσω βιντεοδιάσκεψης — πρέπει, δηλαδή, να βρίσκεται σε δικαστήριο;

Ο γενικός κανόνας είναι ότι το πρόσωπο πρέπει να εξετάζεται με βιντεοδιάσκεψη στον χώρο του δικαστηρίου. Ωστόσο, πραγματογνώμονες από επίσημες υπηρεσίες μπορούν να εξετάζονται με βιντεοδιάσκεψη στον χώρο εργασίας τους. Κατ' εξαίρεση, υπό τις περιστάσεις που προβλέπονται στο άρθρο 520 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (παρατίθεται στην απάντηση της ερώτησης 1), το δικαστήριο μπορεί να εξετάσει με βιντεοδιάσκεψη πρόσωπο το οποίο βρίσκεται σε τόπο εκτός του δικαστηρίου.

5 Επιτρέπεται η καταγραφή των ακροάσεων μέσω βιντεοδιάσκεψης και, εάν ναι, είναι διαθέσιμη η δυνατότητα;

Ναι, οι ακροάσεις που διενεργούνται μέσω βιντεοδιάσκεψης καταγράφονται πάντα μέσω του συστήματος ηχητικής καταγραφής των δικαστηρίων. Αυτό συμβαίνει σύμφωνα με το άρθρο 155 του πορτογαλικού κώδικα πολιτικής δικονομίας.

6 Σε ποια γλώσσα πρέπει να διεξαχθεί η ακρόαση: α) όταν διαβιβάζονται παραγγελίες βάσει των άρθρων 12 έως 14 του κανονισμού για τη διεξαγωγή αποδείξεων· και β) όταν διεξάγονται αποδείξεις απευθείας βάσει των άρθρων 19 έως 21 του κανονισμού για τη διεξαγωγή αποδείξεων;

Όταν η Πορτογαλία είναι το κράτος μέλος εκτέλεσης, η γλώσσα της ακρόασης διαφοροποιείται, ανάλογα με τις περιστάσεις:

α) Σε παραγγελίες που υποβάλλονται σύμφωνα με τα άρθρα 12 έως 14 του κανονισμού (ΕΕ) 2020/1783 χρησιμοποιείται η πορτογαλική γλώσσα. Αν πρέπει να εξεταστούν αλλοδαποί, μπορούν να καταθέσουν σε άλλη γλώσσα αν δεν μιλούν πορτογαλικά. Στην περίπτωση αυτή, το αιτούν δικαστήριο πρέπει να ενημερώνει σχετικά το δικαστήριο εκτέλεσης, ώστε το τελευταίο να διορίσει διερμηνέα στο δικαστήριο εκτέλεσης.

Σε παραγγελίες που υποβάλλονται σύμφωνα με τα άρθρα 19 έως 21 του κανονισμού (ΕΕ) 2020/1783, η γλώσσα που χρησιμοποιείται είναι αυτή που ορίζεται από την εθνική νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο ανήκει το αιτούν δικαστήριο. Αν πρέπει να εξεταστούν πρόσωπα τα οποία δεν μιλούν την εν λόγω γλώσσα, το αιτούν δικαστήριο μπορεί, σύμφωνα με την εθνική του νομοθεσία, να διορίσει διερμηνέα που θα είναι παρών στο αιτούν δικαστήριο. Εναλλακτικά, το αιτούν δικαστήριο μπορεί να ζητήσει από το πορτογαλικό δικαστήριο (εκτέλεσης) να διορίσει διερμηνέα που θα είναι παρών στο δικαστήριο εκτέλεσης.

Σε όλες τις περιπτώσεις που αναφέρονται στα στοιχεία α) και β) στις οποίες χρειάζεται να διοριστεί διερμηνέας στο δικαστήριο του κράτους μέλους εκτέλεσης, το δικαστήριο εκτέλεσης ζητά από το δικαστήριο του αιτούντος κράτους μέλους να καταβάλει την οφειλόμενη αμοιβή στον διερμηνέα, σύμφωνα με το άρθρο 22 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2020/1783.

7 Εάν απαιτούνται διερμηνείς, ποιος είναι υπεύθυνος για την εξεύρεσή τους και πού πρέπει να βρίσκονται α) όταν διαβιβάζονται παραγγελίες βάσει των άρθρων 12 έως 14 του κανονισμού για τη διεξαγωγή αποδείξεων· και β) όταν διεξάγονται αποδείξεις απευθείας βάσει των άρθρων 19 έως 21 του κανονισμού για τη διεξαγωγή αποδείξεων;

Οι πληροφορίες αυτές παρέχονται ήδη στην απάντηση της ερώτησης 6.

8 Ποια διαδικασία διέπει τις λεπτομέρειες της ακρόασης και την ενημέρωση του προς εξέταση προσώπου σχετικά με τον χρόνο και τον τόπο αυτής α) όταν διαβιβάζονται παραγγελίες βάσει των άρθρων 12 έως 14 του κανονισμού για τη διεξαγωγή αποδείξεων· και β) όταν διεξάγονται αποδείξεις απευθείας βάσει των άρθρων 19 έως 21 του κανονισμού για τη διεξαγωγή αποδείξεων; Και στις δύο περιπτώσεις, μετά από ποιο χρονικό διάστημα θα πρέπει να προσδιοριστεί η ακρόαση, ώστε να μπορεί το πρόσωπο που θα εξεταστεί να ενημερωθεί καταλλήλως;

Στην πορτογαλική νομοθεσία, η διαδικασία που εφαρμόζεται ως προς την ακρόαση και την κλήτευση προσώπου σε ακρόαση καθορίζεται επί της ουσίας στο άρθρο 7 παράγραφος 3, το άρθρο 172 παράγραφοι 5 και 6, το άρθρο 220, το άρθρο 247 παράγραφος 2, το άρθρο 251 παράγραφος 1, το άρθρο 417, το άρθρο 507, το άρθρο 508 και το άρθρο 603 του πορτογαλικού Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

Κατά κανόνα, η γραμματεία του δικαστηρίου είναι αρμόδια να απευθύνει αυτεπαγγέλτως κοινοποίηση στους μάρτυρες, τους πραγματογνώμονες, τους διαδίκους και τους εκπροσώπους τους, όταν απαιτείται η παρουσία

τους σε δικαστική διαδικασία κατόπιν δικαστικής διαταγής. Συγκεκριμένα, όταν διάδικος ζητά την εξέταση μάρτυρα με βιντεοδιάσκεψη, η γραμματεία του δικαστηρίου είναι υπεύθυνη για την κλήτευση του μάρτυρα.

Κοινοποιήσεις που γίνονται για την κλήτευση στο δικαστήριο μαρτύρων, πραγματογνωμόνων και άλλων βοηθητικών προσώπων (π.χ. διερμηνέων ή τεχνικών συμβούλων) αποστέλλονται με συστημένη επιστολή, στην οποία αναγράφεται η ημερομηνία, ο τόπος και ο σκοπός της εμφάνισης στο δικαστήριο. Οι κοινοποιήσεις λογίζονται επιδοθείσες ή κοινοποιηθείσες ακόμη και όταν ο παραλήπτης αρνείται να παραλάβει την επιστολή στην περίπτωση αυτή, ο πάροχος της ταχυδρομικής υπηρεσίας οφείλει να καταγράψει την άρνηση παραλαβής.

Κοινοποιήσεις που γίνονται για την κλήτευση διαδίκου σε δικαστική διαδικασία ή σε κατάθεση αποστέλλονται με συστημένη επιστολή και απευθύνονται στον οικείο διάδικο, αναφέρουν δε την ημερομηνία, τον τόπο και τον σκοπό της εμφάνισης στο δικαστήριο. Σ' αυτήν την περίπτωση, αν ο διάδικος έχει ορίσει δικηγόρο ή αν εκπροσωπείται ταυτόχρονα από δικηγόρο και νομικό σύμβουλο, η κοινοποίηση πρέπει να γίνεται επίσης σε αμφοτέρους τον δικηγόρο και τον νομικό σύμβουλο.

Οι εκπρόσωποι των διαδίκων ενημερώνονται ηλεκτρονικά, σύμφωνα με το άρθρο 25 της υπουργικής απόφασης αριθ. 280/2013, της 26ης Αυγούστου 2013. Το πληροφοριακό σύστημα πιστοποιεί την ημερομηνία έκδοσης της κοινοποίησης.

Η νομοθεσία δεν ορίζει ρητά το χρονικό διάστημα που πρέπει να μεσολαβεί από την κοινοποίηση ως την ακρόαση. Σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις, η κοινοποίηση λογίζεται επιδοθείσα ή κοινοποιηθείσα την τρίτη ημέρα μετά την καταχώρισή της ή την ηλεκτρονική της διεκπεραίωση. Αν η τρίτη ημέρα δεν είναι εργάσιμη ημέρα, η κοινοποίηση λογίζεται επιδοθείσα ή κοινοποιηθείσα την πρώτη εργάσιμη ημέρα που ακολουθεί. Για πρακτικούς λόγους, είναι επομένως απαραίτητη η συμμόρφωση κατ' ελάχιστο με την εν λόγω προθεσμία κοινοποίησης σε συνάρτηση με την ημερομηνία ακρόασης, ώστε αυτή να θεωρείται πως έχει προσηκόντως επιδοθεί ή κοινοποιηθεί.

Σε επείγουσες περιπτώσεις, μάρτυρες, πραγματογνώμονες, άλλα βοηθητικά πρόσωπα, οι διάδικοι ή οι εκπρόσωποι τους μπορούν να κλητεύονται, ή η κλήτευση να ακυρώνεται η κλήτευση τους, τηλεγραφικά, τηλεφωνικά ή με άλλα παρεμφερή μέσα τηλεπικοινωνίας. Η τηλεφωνική επικοινωνία καταγράφεται πάντοτε στον φάκελο της υπόθεσης και ακολουθείται από κάποιας μορφής γραπτή επιβεβαίωση.

Αν πρόσωπο που όφειλε να είναι παρών δεν εμφανίστηκε, το εν λόγω πρόσωπο οφείλει να δικαιολογήσει την απουσία του κατά την ακρόαση ή εντός 5 ημερών (ημερολογιακών ημερών, όμως αν η τελευταία μέρα δεν είναι εργάσιμη, η προθεσμία παρατείνεται ως την επόμενη εργάσιμη ημέρα).

Η πορτογαλική νομοθεσία προβλέπει τα ακόλουθα μέτρα καταναγκασμού για τις περιπτώσεις μη εμφάνισης. Σε περίπτωση μη εμφάνισης μάρτυρα που κλητεύθηκε δεόντως και δεν δικαιολόγησε την απουσία του εντός της νόμιμης προθεσμίας, του επιβάλλεται πρόστιμο και ο δικαστής μπορεί να διατάξει τη βίαιη προσαγωγή του. Οι εν λόγω κυρώσεις δεν επιβάλλονται σε περίπτωση αναβολής της δίκης για λόγους άλλους από τη μη εμφάνιση του μάρτυρα. Σε περίπτωση μη εμφάνισης πραγματογνώμονα ή άλλου βοηθητικού προσώπου που κλητεύθηκε δεόντως και δεν δικαιολόγησε την απουσία του εντός της νόμιμης προθεσμίας, του επιβάλλεται πρόστιμο. Σε περίπτωση μη εμφάνισης διαδίκου που κλητεύθηκε δεόντως και δεν δικαιολόγησε την απουσία του εντός της νόμιμης προθεσμίας, του επιβάλλεται πρόστιμο και η απουσία του μπορεί να ερμηνευθεί ελεύθερα από το δικαστήριο για σκοπούς απόδειξης. Επιπλέον, αν το δικαστήριο κρίνει ότι η μη εμφάνιση του διαδίκου καθιστά αδύνατη την απαλλαγή από το βάρος της απόδειξης, μπορεί να αντιστρέψει το βάρος της απόδειξης.

9 Τι κόστος συνεπάγεται η χρήση βιντεοδιάσκεψης και πώς πρέπει να καταβληθεί;

Δεν προκύπτουν έξοδα από τη χρήση βιντεοδιάσκεψης.

10 Ποιες απαιτήσεις, εφόσον υπάρχουν, εξασφαλίζουν ότι το πρόσωπο που εξετάζεται απευθείας από το αιτούν δικαστήριο έχει ενημερωθεί ότι η

Διεξαγωγή των αποδείξεων θα πραγματοποιηθεί σε εθελοντική βάση;

Όταν πορτογαλικό δικαστήριο είναι το αιτούν μέρος παραγγελίας σύμφωνα με το άρθρο 19 του κανονισμού (ΕΕ) 2020/1783, κλητεύει το πρόσωπο που πρόκειται να εξεταστεί, καλώντας το να εμφανιστεί στο προσδιοριζόμενο δικαστήριο του άλλου κράτους μέλους (εκτέλεσης), ταχυδρομικά, με χρήση μίας από τις μεθόδους που αναφέρονται στην απάντηση 8, ανάλογα με την περίπτωση. Η εν λόγω δυνατότητα κλήτευσης μέσω ταχυδρομείου προβλέπεται στο άρθρο 14 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1393/2007, της 13ης Νοεμβρίου 2007. Το πρόσωπο που πρόκειται να εξεταστεί ενημερώνεται με την κλήτευση ότι η εμφάνιση του είναι προαιρετική.

Όταν το πορτογαλικό δικαστήριο είναι το δικαστήριο εκτέλεσης, η κλήτευση των προσώπων προς εξέταση και η ενημέρωσή τους για τον προαιρετικό χαρακτήρα της ακρόασης αποτελούν ευθύνη του αιτούντος δικαστηρίου.

Με αμοιβαία συμφωνία μεταξύ του αιτούντος δικαστηρίου και του δικαστηρίου εκτέλεσης, η κλήτευση προσώπου σε ακρόαση και η ενημέρωσή του για τον προαιρετικό χαρακτήρα αυτής μπορεί να διενεργηθεί από το δικαστήριο του κράτους μέλους εκτέλεσης. Στην πράξη, αυτό μπορεί να συμβεί ανεξαρτήτως αν το πορτογαλικό δικαστήριο είναι το αιτούν δικαστήριο ή το δικαστήριο εκτέλεσης.

11 Ποια διαδικασία ακολουθείται για την εξακρίβωση της ταυτότητας του προς εξέταση προσώπου;

Στον καθορισμένο χρόνο της εξέτασης, ο δικαστικός υπάλληλος ελέγχει αν το πρόσωπο που πρόκειται να εξεταστεί είναι παρόν και ενημερώνει τον δικαστή που θα διευθύνει την εξέταση ή το αιτούν δικαστήριο, αν αυτό διεξάγει την εξέταση απευθείας.

Όταν η εξέταση διευθύνεται από Πορτογάλο δικαστή, μετά την έναρξη των διαδικασιών και πριν από την έναρξη της κατάθεσης του προσώπου, ακολουθούνται τα ακόλουθα βήματα: i) το πρόσωπο που καταθέτει, μάρτυρας ή πραγματογνώμονας, ορκίζεται ενώπιον του δικαστή ii) ο δικαστής θέτει προκαταρκτικές ερωτήσεις για την εξακρίβωση της ταυτότητας του προσώπου που εξετάζεται.

Ο δικαστής που διεξάγει τις προκαταρκτικές ερωτήσεις οφείλει να εξακριβώσει την ταυτότητα του προσώπου που εξετάζεται, ρωτώντας το ονοματεπώνυμο, το επάγγελμα, τη διεύθυνση, την οικογενειακή κατάσταση και άλλες λεπτομέρειες που ο δικαστής τυχόν κρίνει απαραίτητες για την ταυτοποίηση του εν λόγω προσώπου.

Ο δικαστής ρωτά επίσης το πρόσωπο που εξετάζεται αν είναι συγγενής, φίλος ή εχθρός οποιουδήποτε από τους διαδίκους και αν έχει άμεσο ή έμμεσο συμφέρον στην υπόθεση, με σκοπό να εκτιμήσει την αξιοπιστία των αποδεικτικών στοιχείων.

Αν, κατά τη διάρκεια των προκαταρκτικών ερωτήσεων, ο δικαστής κρίνει ότι ο μάρτυρας είναι ακατάλληλος ή δεν είναι το σωστό πρόσωπο προς εξέταση, δεν επιτρέπει την κατάθεσή του. Ο μάρτυρας κρίνεται ακατάλληλος αν, παρότι δεν πάσχει από ψυχική διαταραχή, δεν διαθέτει τη φυσική ικανότητα (σωματική ή νοητική επάρκεια) να καταθέσει.

Οι προκαταρκτικές ερωτήσεις επιτρέπουν επίσης στον δικαστή να ελέγξει αν συντρέχουν οι ακόλουθες περιπτώσεις, κατά τις οποίες, σύμφωνα με τον πορτογαλικό Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, οι μάρτυρες ή οι διάδικοι μπορούν να αρνηθούν να καταθέσουν.

Τα ακόλουθα πρόσωπα μπορούν να αρνηθούν την κατάθεση ως μάρτυρες (με εξαίρεση τις υποθέσεις με αντικείμενο την πιστοποίηση της γέννησης ή του θανάτου τέκνων), σύμφωνα με το άρθρο 497 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας:

- α) οι ανιόντες σε υποθέσεις που αφορούν κατιόντες τους, οι θετοί γονείς σε υποθέσεις που αφορούν τα θετά τέκνα τους και αντιστρόφως
- β) ο πεθερός ή η πεθερά σε υποθέσεις που αφορούν τον γαμπρό ή τη νύφη τους και αντιστρόφως
- γ) σύζυγοι ή πρώην σύζυγοι σε υποθέσεις που αφορούν τον/την άλλο/-η σύζυγο ή πρώην σύζυγο

δ) πρόσωπα που συνοικούν ή συνοικούσαν, με τρόπο που προσιδιάζει σε ζευγάρι σε γάμο, με οποιονδήποτε διάδικο στην υπόθεση.

Ο δικαστής οφείλει να ενημερώνει τα πρόσωπα που αναφέρονται στα ανωτέρω στοιχεία ότι έχουν δικαίωμα να αρνηθούν την κατάθεση ως μάρτυρες.

Πρόσωπα που δεσμεύονται από επαγγελματικό απόρρητο, απόρρητο λόγω δημόσιου αξιώματος ή κρατικών μυστικών πρέπει να απαλλάσσονται από την παροχή κατάθεσης σχετικά με γεγονότα που καλύπτονται από το εν λόγω απόρρητο. Στις περιπτώσεις αυτές, ο δικαστής επαληθεύει τη νομιμότητα της απαλλαγής και, σε περίπτωση που το κρίνει αναγκαίο, αίρει την υποχρέωσή τους τήρησης του απορρήτου.

Οι διάδικοι μπορούν να καταθέτουν μόνο για προσωπικά συμβάντα. Στις αστικές υποθέσεις δεν επιτρέπεται κατάθεση διαδίκου να εστιάζεται σε αξιόποινες ή παράνομες πράξεις για τις οποίες ο εν λόγω διάδικος κατηγορείται σε ποινική υπόθεση.

12 Ποιες απαιτήσεις ορκοδοσίας ισχύουν και ποιες πληροφορίες απαιτούνται από το αιτούν δικαστήριο όταν απαιτείται ορκοδοσία κατά την απευθείας διεξαγωγή αποδείξεων σύμφωνα με τα άρθρα 19 έως 21 του κανονισμού για τη διεξαγωγή αποδείξεων;

Σύμφωνα με την πορτογαλική νομοθεσία:

- Πριν από τη λήψη της κατάθεσης, ο δικαστής προειδοποιεί το πρόσωπο που εξετάζεται για την ηθική βαρύτητα του όρκου που πρόκειται να δώσει, για το καθήκον του πίστης στην αλήθεια και για τις κυρώσεις σε περίπτωση ψευδών δηλώσεων.
- Στη συνέχεια, ο δικαστής ζητά από τον μάρτυρα να δώσει τον ακόλουθο όρκο: «*Ορκίζομαι στην τιμή μου ότι θα πω όλη την αλήθεια και μόνο την αλήθεια*».
- Η άρνηση ορκοδοσίας εξομοιώνεται με άρνηση μαρτυρίας αμφότερες, αν είναι αδικαιολόγητες, τιμωρούνται ως προσβολή δικαστηρίου εφόσον ο δικαστής απαγγείλει σχετική κατηγορία.

Σε περίπτωση που δικαστήριο άλλου κράτους μέλους διεξάγει τις αποδείξεις απευθείας από την Πορτογαλία μέσω βιντεοδιάσκεψης, σύμφωνα με τα άρθρα 19 έως 21 του κανονισμού (ΕΕ) 2020/1783, το δικαστήριο του αιτούντος κράτους μέλους πρέπει να γνωστοποιήσει στο πορτογαλικό δικαστήριο (εκτέλεσης) τα ακόλουθα στοιχεία ταυτοποίησης του προσώπου που θα καταθέσει: όνομα, επάγγελμα, διεύθυνση, οικογενειακή κατάσταση και άλλα στοιχεία που θεωρεί απαραίτητα για την ταυτοποίηση του εν λόγω προσώπου· την ιδιότητα με την οποία το πρόσωπο αυτό θα εξεταστεί (π.χ. διάδικος, μάρτυρας, πραγματογνώμονας, τεχνικός πραγματογνώμονας)· τη γλώσσα στην οποία εκφράζεται· τυχόν ανάγκη διορισμού διερμηνέα στο δικαστήριο εκτέλεσης.

Οι εν λόγω πληροφορίες είναι απαραίτητες ώστε το πορτογαλικό δικαστήριο (εκτέλεσης) να είναι σε θέση να προχωρήσει, αφενός, στην εύρεση διερμηνέα και, αφετέρου, στην επιβεβαίωση της εμφάνισης του προσώπου που πρόκειται να εξεταστεί κατά τον χρόνο που έχει ορισθεί για τη βιντεοδιάσκεψη.

Ωστόσο, με δεδομένο ότι ο Πορτογάλος δικαστής δεν παρεμβαίνει στη διαδικασία, η ορκοδοσία πρέπει να γίνεται μέσω βιντεοδιάσκεψης ενώπιον του δικαστή του δικαστηρίου του αιτούντος κράτους μέλους. Το ίδιο ισχύει για τις προκαταρκτικές ερωτήσεις, εφόσον υποβάλλονται τέτοιες, και για τα ζητήματα καταλληλότητας ή άρνησης κατάθεσης ή εξαίρεσης μαρτύρων από την κατάθεση, η διευθέτηση των οποίων υπάγεται στην αρμοδιότητα του δικαστή του αιτούντος δικαστηρίου και διέπεται από τις διατάξεις πολιτικής δικονομίας του αιτούντος κράτους μέλους, όπως προβλέπεται στο άρθρο 19 παράγραφος 8 του κανονισμού (ΕΕ) 2020/1783.

13 Πώς διασφαλίζεται ότι υπάρχει υπεύθυνος επικοινωνίας στον τόπο της βιντεοδιάσκεψης με τον οποίο μπορεί να επικοινωνήσει το αιτούν δικαστήριο, καθώς και πρόσωπο διαθέσιμο κατά την ημέρα της ακρόασης

για τον χειρισμό των εγκαταστάσεων βιντεοδιάσκεψης και την αντιμετώπιση τυχόν τεχνικών προβλημάτων;

Το αιτούν δικαστήριο και το δικαστήριο εκτέλεσης (αφότου το τελευταίο προσδιοριστεί από την κεντρική αρχή) θα πρέπει να επικοινωνήσουν απευθείας μεταξύ τους για να προγραμματίσουν τη βιντεοδιάσκεψη, ενώ θα πρέπει επίσης να ορίσουν μία ημερομηνία προηγούμενης δοκιμής.

Για πρακτικούς λόγους και όταν αυτό είναι εφικτό, είναι προτιμότερο η δοκιμή να πραγματοποιείται πριν από την κλήτευση του μάρτυρα προς τον σκοπό αυτόν, η ημερομηνία της δοκιμής θα πρέπει να προγραμματίζεται αρκετά νωρίς ώστε να απομένει χρόνος για την έγκαιρη κλήτευση του μάρτυρα.

Την ημέρα της δοκιμής και την ημέρα της ακρόασης με βιντεοδιάσκεψη, θα πρέπει να είναι παρόντες σε κάθε δικαστήριο ένας τεχνικός πληροφορικής, ένας τεχνικός τηλεπικοινωνιών ή ένας δικαστικός υπάλληλος που διαθέτει τις κατάλληλες γνώσεις.

Στην Πορτογαλία, το Ινστιτούτο Οικονομικής Διαχείρισης και Υποδομών Δικαιοσύνης (Instituto de Gestão Financeira e Estruturas da Justiça ή «IGFEJ») διαθέτει εξειδικευμένη ομάδα για τις βιντεοδιασκέψεις στα δικαστήρια.

Για οργανωτικούς λόγους και όταν αυτό είναι εφικτό, το IGFEJ θα πρέπει να ενημερώνεται για την ημερομηνία της δοκιμής και την ημερομηνία της ακρόασης 3 ημέρες πριν από την πραγματοποίησή τους. Με τον τρόπο αυτόν, το IGFEJ θα έχει τη δυνατότητα να ελέγξει εάν έχουν τοποθετηθεί τα απαραίτητα τεχνικά μέσα για τη βιντεοδιάσκεψη, να παρέμβει άμεσα σε περίπτωση δυσχερειών στην επικοινωνία μεταξύ των δικαστηρίων και να εποπτεύσει τις δοκιμές της βιντεοδιάσκεψης.

Προγραμματισμός της βιντεοδιάσκεψης σε άλλο κράτος μέλος κατόπιν παραγγελίας πορτογαλικού δικαστηρίου

Το (αιτούν) πορτογαλικό δικαστήριο πρέπει πρώτα να ζητήσει από το IGFEJ να διασφαλίσει τις αναγκαίες τεχνικές προϋποθέσεις για τη βιντεοδιάσκεψη, να παρέμβει και να επιλύσει τις τυχόν δυσχέρειες στην επικοινωνία μεταξύ των δικαστηρίων και να εποπτεύσει τις δοκιμές της βιντεοδιάσκεψης.

Προκειμένου να ξεπεραστούν οι τεχνικές δυσκολίες, το πορτογαλικό δικαστήριο ζητά από το δικαστήριο του κράτους μέλους εκτέλεσης να ορίσει επίσης κάποιον υπάλληλο της υπηρεσίας του που είναι αρμόδια για τις βιντεοδιασκέψεις ως υπεύθυνο για την εποπτεία της δοκιμής και/ή την παροχή της αναγκαίας τεχνικής συνδρομής σε συνεργασία με τους Πορτογάλους τεχνικούς.

Όταν τα πορτογαλικά δικαστήρια είναι το αιτούν μέρος, συχνά ζητούν τη συνδρομή του σημείου επαφής του ευρωπαϊκού δικαστικού δικτύου για αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΔΔ-αστικές υποθέσεις) στην Πορτογαλία, το οποίο έρχεται σε επαφή απευθείας με τα δικαστήρια εκτέλεσης, για να προγραμματιστεί η δοκιμή και η βιντεοδιάσκεψη. Αν τεθούν υπόψη του τεχνικές δυσκολίες, το σημείο επαφής συνεργάζεται απευθείας με τις ομάδες που είναι υπεύθυνες για τη βιντεοδιάσκεψη σε κάθε εμπλεκόμενο κράτος μέλος, ζητώντας τις απαραίτητες συνδέσεις, πληροφορίες ή τεχνικές προσαρμογές, και ενημερώνει σχετικά τα εμπλεκόμενα δικαστήρια. Με τον τρόπο αυτόν, μπορούν να ξεπεραστούν τα γλωσσικά εμπόδια και να διεξαχθεί επιτυχώς η βιντεοδιάσκεψη.

Προγραμματισμός βιντεοδιάσκεψης σε πορτογαλικό δικαστήριο κατόπιν παραγγελίας άλλου κράτους μέλους

Στην Πορτογαλία, η Γενική Διεύθυνση Διοίκησης της Δικαιοσύνης (Direcção-Geral da Administração da Justiça ή «DGAJ») είναι η κεντρική αρχή που είναι αρμόδια για την παραλαβή και αποδοχή παραγγελιών από άλλο κράτος μέλος σύμφωνα με το άρθρο 19 του κανονισμού (ΕΕ) 2020/1783. Αφότου η παραγγελία γίνει αποδεκτή, η DGAJ υποδεικνύει στο δικαστήριο του αιτούντος κράτους μέλους το πορτογαλικό δικαστήριο (εκτέλεσης) όπου θα λάβει χώρα η βιντεοδιάσκεψη. Κατόπιν τούτου, το αιτούν δικαστήριο και το δικαστήριο εκτέλεσης πρέπει να συμφωνήσουν μεταξύ τους απευθείας τις ημερομηνίες διεξαγωγής αρχικά της δοκιμής και έπειτα της ακρόασης μέσω βιντεοδιάσκεψης.

Η DGAJ, ως κεντρική αρχή, διευκολύνει την απευθείας επικοινωνία μεταξύ του αιτούντος δικαστηρίου και του δικαστηρίου εκτέλεσης, καθώς και την επικοινωνία με την ομάδα του IGFEJ που είναι αρμόδια για την υποστήριξη των βιντεοδιασκέψεων, προκειμένου να ξεπεραστούν τυχόν τεχνικές δυσκολίες. Επιπλέον, το σημείο

επαφής του ΕΔΔ-αστικές υποθέσεις στην Πορτογαλία μπορεί επίσης να διευκολύνει τις αναγκαίες επαφές, σε περίπτωση που του ζητηθεί.

Τα δικαστήρια επικοινωνούν μεταξύ τους απευθείας και ορίζουν την αίθουσα όπου θα πραγματοποιηθεί η βιντεοδιάσκεψη και το προσωπικό που θα πραγματοποιήσει τις τεχνικές συνδέσεις και θα εποπτεύσει τη βιντεοδιάσκεψη στο αιτούν δικαστήριο και στο δικαστήριο εκτέλεσης, αντίστοιχα. Στην Πορτογαλία, κατά κανόνα, επιλέγεται δικαστικός υπάλληλος με κατάλληλες γνώσεις, κατά προτίμηση συνοδευόμενος από τον τεχνικό πληροφορικής του πορτογαλικού δικαστηρίου.

Όταν η βιντεοδιάσκεψη διενεργείται μέσω πρωτοκόλλου ίντερνετ (IP), πρέπει να γίνεται αναγκαστικά από την Πορτογαλία. Προς τον σκοπό αυτόν, το πορτογαλικό δικαστήριο ζητά εκ των προτέρων από το IGFEJ τη δημιουργία εξωτερικής σύνδεσης.

Όταν η βιντεοδιάσκεψη διενεργείται μέσω τηλεφωνικής γραμμής (ISDN), η σύνδεση με τα πορτογαλικά δικαστήρια μπορεί να γίνει από δικαστήρια άλλων κρατών μελών.

Αν υπάρχουν τεχνικές δυσκολίες, ο τεχνικός πληροφορικής του πορτογαλικού δικαστηρίου ή τεχνικός του IGFEJ μπορεί να παράσχει την αναγκαία συνδρομή.

14 Ποιες, ενδεχομένως, συμπληρωματικές πληροφορίες απαιτούνται από το αιτούν δικαστήριο;

Κατά την υποβολή παραγγελίας για βιντεοδιάσκεψη, το αιτούν δικαστήριο θα πρέπει να αναφέρει στο πεδίο 12 του εντύπου IB ότι επιθυμεί να διεξαγάγει αποδείξεις μέσω της τεχνολογίας επικοινωνιών που ορίζεται στο έντυπο ΙΔ, αμφοτέρω παρεχόμενα σε παράρτημα του κανονισμού (ΕΕ) 2020/1783. Κατά τη συμπλήρωση του εντύπου ΙΔ παρέχονται οι παρακάτω πληροφορίες:

1. Οι τεχνικές λεπτομέρειες του εξοπλισμού βιντεοδιάσκεψης που χρησιμοποιείται από το αιτούν δικαστήριο, και ειδικότερα:

- Το πρωτόκολλο επικοινωνίας που χρησιμοποιείται (π.χ. H.323, H.320)
- Τα πρωτόκολλα εικονοληψίας (π.χ. H.261, H.263 και H.264)
- Τα πρωτόκολλα ήχου (π.χ. G.711a, G.711u, G.722, G.729)
- Το πρωτόκολλο ανταλλαγής περιεχόμενου, εφόσον συντρέχει ανάγκη [π.χ. H.239 ή BFCP (SIP)]
- Ασφάλεια πτήσεων: H.235 και η αντίστοιχη υποστηριζόμενη κρυπτογράφηση
- Ανώτατο υποστηριζόμενο εύρος ζώνης
- Εξοπλισμός αυτοδύναμου εξυπηρετητή, μικροϋπολογιστή (MCU) ή πύλης
- Στην περίπτωση μικροϋπολογιστή (MCU) ή πύλης, αν διαθέτει διαδραστική φωνητική απόκριση (IVR).

2. Λεπτομέρειες για τη σύνδεση ISDN και/ή δημόσιας σύνδεσης IP του δικαστηρίου.

Τα στοιχεία επικοινωνίας που χρησιμοποιούνται στη βιντεοδιάσκεψη είναι τα ακόλουθα:

Χρησιμοποιούμενο πρωτόκολλο επικοινωνίας: H.323

Ασφάλεια πτήσεων: H.235 AES

Μέγιστο υποστηριζόμενο εύρος ζώνης: 256kbps

3. Αίτημα για προγραμματισμό δοκιμής της βιντεοδιάσκεψης πριν από τη διεξαγωγή των αποδείξεων.

4. Το ονοματεπώνυμο και τα στοιχεία απευθείας επικοινωνίας (τηλέφωνο, φαξ και διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου) του προσώπου που θα παρέχει υποστήριξη για τη βιντεοδιάσκεψη (κατά προτίμηση, δικαστικός υπάλληλος από κοινού με τεχνικό πληροφορικής ή τεχνικό τηλεπικοινωνιών που παρέχει τεχνική υποστήριξη στο δικαστήριο).

5. Προκειμένου να ξεπεραστούν οι περιορισμοί στις επικοινωνίες λόγω ρυθμίσεων δικτύου και τείχους προστασίας, ο εξοπλισμός που εγκαθίσταται στα δικαστήρια καθιστά δυνατή, ως εναλλακτική λύση στη σύνδεση IP ή ISDN, τη χρήση πλατφορμών όπως οι Webex, Zoom, Teams ή Skype, με σκοπό τη δημιουργία

σύνδεσης βιντεοδιάσκεψης.

Σ' αυτήν την περίπτωση, τα δικαστήρια που συμμετέχουν στη βιντεοδιάσκεψη θα πρέπει να καταλήξουν εκ των προτέρων σε συμφωνία σχετικά με την πλατφόρμα που θα χρησιμοποιηθεί, καθώς ο δικαστικός επιμελητής στην Πορτογαλία θα πρέπει να ζητήσει προηγουμένως από την τοπική υπηρεσία ΤΠ την εγκατάσταση του απαραίτητου λογισμικού στον εξοπλισμό που θα χρησιμοποιηθεί για τη βιντεοδιάσκεψη.

Σε κάθε περίπτωση, πρέπει να ζητείται πάντα εκ των προτέρων δοκιμή της σύνδεσης ώστε να αξιολογηθεί η ανάγκη τυχόν τεχνικής παρέμβασης.

Σχετικοί Σύνδεσμοι

[Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας](#)

[Κανονισμός \(ΕΕ\) 2020/1783 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2020](#)

Σημείωση:

Οι πληροφορίες στο παρόν δελτίο δεν δεσμεύουν το σημείο επικοινωνίας του Ευρωπαϊκού Δικαστικού Δικτύου για αστικές και εμπορικές υποθέσεις, ούτε τα δικαστήρια ή άλλες οντότητες και αρχές. Δεν υποκαθιστούν το ισχύον κείμενο του νόμου. Οι εν λόγω πληροφορίες υπόκεινται σε τακτική επικαιροποίηση και στην εξελισσόμενη ερμηνεία τους από τη νομολογία.

■ Τελευταία επικαιροποίηση: 26/03/2024

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα